

Journalistikk i krise? Om krisejournalistikk og krisereaksjoner

Atle Dyregrov
Senter for Krisepsykologi
atle@uib.no

Svein Arthur Kallevik **Journalistikk i krise? Om krisejournalistikk og krisereaksjoner** ij forlaget, 2004 Kr 220. 138 sider. ISBN 82 - 7147 - 263 - 1

Forfatteren har i mange år arbeidet som journalist og ble utdannet psykolog i 2002. Denne boken har til hensikt å gi journalister og helsepersonell bedre innsikt i psykologiske krisereaksjoner og krisejournalistikkens verden. Den lykkes bare delvis med dette fordi den er springende i sin form, rekkefølgen i kapitlene virker lite gjennomtenkt, og det faglige innholdet er greit, men heller ikke mer.

Kapitlene reflekterer intervjuer med overlevende og pårørende fra større ulykker, hjelpere fra slike hendelser, og personer som har opplevd et sterkt mediefokus i forbindelse med en krise, slik som statsminister Bondevik ved hans sykemelding. Ett kapittel gir gode råd til pressefolk, et annet gir gode råd til involverte. Ut fra bokens målsetning virker dette malplassert i den formen det har fått, all den stund dette ikke er en bok som skal deles ut til mennesker i forbindelse med en aktuell krise. Om kapitlet hadde vært formulert som råd som helsepersonell kunne videreformidle til involverte, eller som råd til helsepersonell om hvordan de skulle møte pressen, ville det passet mye bedre inn i boken.

Boken skjemmes også av faktafeil, som at bare 13 mennesker døde i diskotekbrannen i Gøteborg (63 døde), av videreformidling av myter, og bruk av termer som krisepsykiater eller krisepsykolog. Som psykolog burde forfatteren vite at dette er betegnelser som ikke finnes innen psykiatri eller psykologi, men merkelapper som pressen har festet til personer som arbeider på feltet. Mytedannelsen opprettholdes blant annet ved å videreformidle historien om at det var krisepsykiaterne som hindret pressen i å snakke med en gruppe speiderne som var kommet bort i Østmarka. Sannheten var at fagfolk støttet engstelige foreldre i at foreldrene først skulle få snakke med sine barn før pressen fikk tilgang til dem. Forfatteren formidler også en myte om at det er millionbeløp å tjene for kommersielle selskap som bistår med krisehjelp ved større ulykker. Kanskje er dette tilfelle for informasjonsbyråer og organer hvor journalistene har sitt virke, men slik er ikke virkeligheten for psykologer og annet helsepersonell i disse situasjonene.

Internasjonalt skjer det mye på krisejournalistikkens område. Ikke minst representerer Dart Center for Journalism and Trauma (<http://www.dartcenter.org/>) et viktig initiativ. Journalister og helsepersonell har også i mange år samarbeidet innen International Society for Traumatic Stress for å fremme samarbeid, forskning og trening på feltet. I boken savnes dette internasjonale perspektivet.

Forfatteren løfter frem viktige problemstillinger i forhold til journalisters nærgående reportasjer på kriseområdet og stiller en rekke vesentlige spørsmål som delvis besvares. Han er klar i sin fordømmelse av krenkende reportasjer, og beskriver godt de dilemmaer journalister kan komme opp i. Hans beskrivelse av journalisters tenkemåte og arbeid på kriseområdet, ikke minst ved større ulykker, gir helsepersonell bedre forståelse for pressefolks arbeidssituasjon. Dette gjør at boken klart kan anbefales til tross for de ankepunkter som er nevnt over.